

Britt-Marie-32 Bergslagsvägen

Detta är en skrivning från Diktafon hemma hos Ulla och mig dit vi bjudit Britt-Marie och Roland på kaffe. Britt-Marie som är uppväxt i Ängby berättar om sin tid där. Hon är född 1932.

Hon bodde med sin mamma och pappa och var enda barnet i familjen. De hade tidigare bott på Fleminggatan inne i Stockholm. De började bygga på en tomt och var granne med Räcksta gård.

Räcksta gård

Vällingby fortsätter att fira sina 25 år. Minnestallrik nr 2 finns nu att köpa på Domus i Vällingby. Den avbildar Räcksta gård.

Platsen där Räcksta gård ligger har gamla anor. Vid arkeologiska utgrävningar i slutet på 1950-talet fann man rester av ett vikingagravfält vilket använts fram till medeltidens början. Platsen har haft många namn t ex Ruxta 1439 och senare Rogsten, Rogsta, Rågsta. På 1300-talet ägde Klara kloster jord i Räcksta och på medeltiden tillhörde större delen av gården Helgeandshuset. 1650 kom gården i adlig ägo.

Räcksta gårds mangårdsbyggnad, som nu är sparad, var färdigbyggd 1722 och restaurerades 1783. På 1870-talet övertog fabrikören och snuskungen Knut Ljunglöf Räcksta gård. I dag äger Vattenfall gården och använder den vid representation och utbildning.

Bilden till minnestallriken är ritad av konstnären Sven Jonson, och tillverkas av Gustafsbergs fabriker. Materialet är finaste benporcelain.

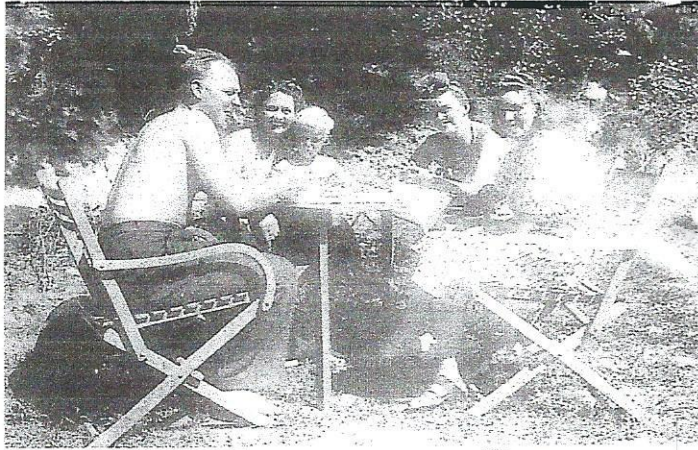
Tallrik nr 2 börjar säljas söndagen den 27 april 1980. Den kommer att kosta 80:– och säljs endast av Domus Vällingby. Upplagan är 2 500 ex och tallriken kommer ej att nyttverkas.

Här följer Britt-Maries berättelse. Bilaga 1, 2 och 3

1938

Georg "Pelle" Pettersson senare Enecrona (vår granne) .

Under 40-talet de där vintrarna som var så kalla, cyklade han till sitt arbete på Skeppsholmen. När han kom hem en gång så berättade mamma då var öronen alldeles stela på honom, så de vågade inte röra honom. Det var Georg Pettersson det.

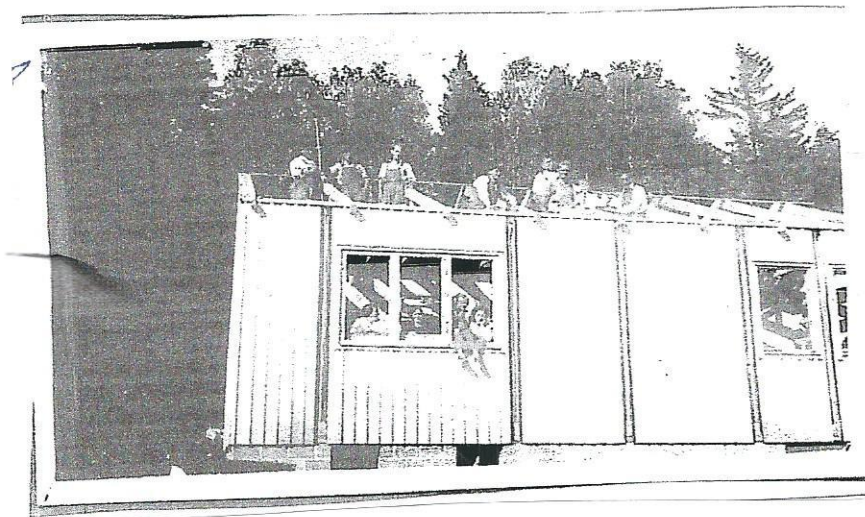
I övrigt åkte vi andra buss ut från och till stan.

Då de byggde var det ett äventyr. Pappas tomt som var längst ned, var bara av blålera. De fick gräva ut hela grunden för hand med hjälp av spadar. Blåleran satt fast på spadarna så de fick trampa av leran från spaden efter varje tag. De var många som hjälpte till. Min morbror och några andra gubbar som var grannarna. Man hjälpte varandra på den tiden.

Pappa och mamma hade en byggbod med bord och bänkar. På sommaren kunde vi sitta ute.

Mamma tog med sig smör ut i en glasskål från stan, vi bodde på Fleminggatan. Hon hade kallt vatten på smöret så att det inte skulle smälta. Det kommer jag så väl ihåg. Varför hade hon vatten på smöret, var för att det skulle hålla sig kallt.

Hon hade med sig all matsäck till alla som jobbade med bygget, släktingar, min kusin och alla satt vi där och levde. Det var så roligt.

Det roligaste och bästa var den där vattenpumpen som fanns på gatan. Den hade en sådan där hävarm som vi hjälptes åt och pumpa med. Den som ville ha vatten satte nosen under så vattnet spola över ansiktet så den fick sig en jättedusch det var så jätteroligt.

Så var det också en rolig historia med vatten. Det var Ahlströms Lillemor och Lennart mina lekkamrater som kom ner.

Jag hade också en annan lekkamrat vars pappa var med och hjälpte pappa att bygga. Han hette Harry. Han hade en blomma i knapphålet. Harry ropade på Lennart som kom och skulle få lukta på hans blomma. Det gjorde Lennart förstås. Då tryckte Harry på blomman så att Lennart fick en dusch i näsan och började storskrika och sprang hem till sin mamma. Hans mamma kom ned och skällde på min mamma att vi hade blött ned honom.

Hur kunde dom göra så att blöta ned honom. Ja men det var väl inte så farligt sa min mamma, titta på Lennart när han går och plaskar här i vattenpölarne.

Vi bodde ju nära Räcksta gård.

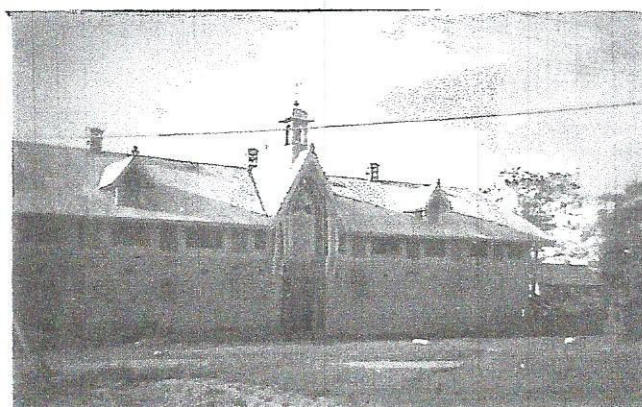

Korna gick ju intill vår tomt och betade. På gårdet där korna gick hade de också hängt hö på långa rader. De där höhässjorna hade vi väldigt roligt i ända till inspektoren på gården kom. Då varnade vi alla andra. Hets "Specke" kommer. Alla ungar försvann upp i skogen. Han var så arg att vi lekte i höet. Han var ilsken den där inspektoren.

På fyrtioalet hade vi kaniner.

Grannen Pettersson hade höns nere i pannrummet. På dagarna fick deras höns gå upp och picka ute. Mamma och grannen hjälpte till och mata de där hönsen. Pappa var ute och rev maskrosor till kaninerna bl a. Men det skulle han inte ha gjort för då kom Specke på kvällen. Han sa, du får inte ta maskrosor på Räcksta gård så pappa fick tippa ut allt i diket. Pappa gick hem och tyckte det där var lite tråkigt, men när det var mörkare på kvällen gick pappa ut och hämtade maskrosorna, som han hade tömt i diket. Räcksta gård var ett fint ställe där fick man inte plocka maskrosor.

Stallet 1950

Däremot fick vi köpa mjölk på Räcksta. Jag fick ofta gå dit med en mjölkkanna. Farbrorn som skötte korna hette Johansson, hans dotter gick i min klass. Jag kommer inte ihåg vad hon hette i förnamn men det var en mycket rar flicka också.

Man fick köpa polletter i huvudbyggnaden. Man lämnade en pollett så fick man 2 liter mjölk i kannan.

En gång hade jag vår hund med mig, för det var mörkt, det var min trygghet. Det var en Rottweiler. Jag råka vingla till och spilla ut lite mjölk. Jag visste inte om jag skulle våga gå hem eller om jag skulle gå tillbaka till farbror Johansson. Jag grät lite grann och tyckte att det hade hänt en olycka. Jag gick tillbaka och band upp hunden vid ett träd. Det gör ingenting du ska få ny mjölk sa Johansson. Då fick jag det, så jag kunde gå hem i lugn och ro.

När man kom hem hällde man upp mjölken i en större skål och skummade av grädden.

Men så hände något väldigt tråkigt med mjölkhämtningen, det var många Ängbybor som köpte mjölk i Räcksta. Man upptäckte TBC i Norra Ängby skola. Det var många barn och alla blev undersökta om vi hade blivit smittade. Några hade blivit det. Det här måste ha varit på 40-talet. Jag tror att det blev slut med försäljningen. Det var en stor historia det att mjölken skulle ha smittat oss.

Då var det en gård som inte tillhörde själva Räcksta.. Utan en annan gubbe som hade några kor och bodde nära Mälaren till Grimsta, han fick skulden att det var hans mjölk som var smittad. Den stackars gubben hängde sig sedan.

Det var nog storbönderna där som styrde och ställde på den tiden.

Det blev slut med mjölkförsäljningen då. Man fick nog hämta mjölk i affärerna vid Islandstorget.

Vid Islandstorget hade vi Konsum. Där fanns bl a mjölkaffär, speceriaffär och köttaffär. Där kom jag ihåg att där rann det vatten i fönstret. Jag tänkte att inte vattnet svämmar över.

Sen hade vi en fiskaffär dit mamma skicka mig att köpa strömming. Där fick jag lite pengar över så jag fick köpa kaksmulor för 25 öre i mjölkaffären. Man fick en strut med kaksmulor. Det var godis det. Det var inte mycket man fick en gång.

Under kriget jobba mamma extra hos Walströms som sålde specerier. Det var i huset på andra sidan Islandstorget. Det var till jul som jag skulle köra hem varorna på min cykel bl a var det i en sådan där nätkasse. I den hade jag en påse med risgryn. Då jag gick med min cykel så gick påsen emot cykeln så påsen gick sönder. Det blev en sträng med risgryn efter vägen. Det var ju förfärligt. Jag gick med påsen i hand så inte mer skulle rinna ut. Det var förfärligt! Det ordnade upp sig i alla fall. Mamma blev inte så arg. Det var under kriget på 40-talet.

Pappa byggde 37, 38- 39 blev han arbetslös

Kriget kom och de visste inte hur de skulle klara kostnaderna. Det var ett lån på huset plus eget arbete. Lånet var på 15000 kr. Jag har kvar grundpapprena på huset.

Ja då var det på tal om att sälja. Jag hade öronen öppna så jag hörde om de skulle lämna huset. Pappa jobbade med allt möjligt, först som extra sotare. Han var taxichaufför. Han som ägde taxin sa att under kriget fick de köra med bara gengas, men det tyckte ägaren inte var så bra. De ställde upp bilen och pappa blev arbetslös. Han började med att dela ut reklam. Ibland var han sotare. Men sedan var det Enecrona som grejade ett jobb på varvet för militären. Så där jobbade båda två. Alla hjälpte varandra.

En gång kom Enecrona rusande till oss, han hade en motorcykel som han kunde köra till jobbet med.

Hjälp mig motorcykeln brinner inne i garaget. Pappa rusade dit och tillsammans lyckade de dra ut motorcykeln. Det var tur för annars hade stugan brunnit upp. Infarten var ju som en liten backe in till garage, så det var duktigt att få ut cykeln.

Pappa hade gjort något med sitt garage. Han hade hyrt ut garaget så där stod två bilar. Det var en stor Packard och liten MG. Bilarna stod uppallade för militären hade tagit alla däck. Det var jättekul tyckte jag. Jag brukade smyga ned och sitta i MGn för där lekte jag att jag körde. Den var så röd och fin. Där började min körskola.

Det var mycket att tänka på den tiden. Vi eldade med koks. Du måste vara hemma idag från skolan för du måste räkna säckarna så de levererar rätt antal säckar. Vi hade en lucka på sidan av huset där de hällde ner koksen. Det var ju inget annat än att kolla, men så tänkte jag om det inte stämmer vad gör jag då. Jag kan inte gå ut till gubbarna och säga ni har levererat för lite.

En annan sak som inte var så kul. Militären hade övning och kom rusande ned över det som är Bergslagsvägen idag. En militär kom och slängde sig ned i vår garageinfart. Vi hade en hund Rottweiler som hette Nero. Så då tänkte jag, att nu är det nog krig ändå, så jag tog Nero och vi gick och gömde oss bakom pianot. Jag sa till Nero att nu sitter du tyst. Säg ingenting. Jag var livrädd att de skulle avslöja oss. Jag var ensam hemma, jag var ofta ensam hemma. Mamma jobbade.

Hon arbetade i Norra Ängby skola i skolköket hon hjälpte till med tvätten. Hon hjälpte också andra tanter och tvätta. Tanter som jobbade. Då fick jag också hjälpa till hos tandläkare Bergendal där mamma städade mottagningen. Även hemma hos fru Bergendal städade mamma. Det var mycket de fick hugga tag i för att få ihop det. Vi plockade smultron som vi sålde bl a till fru Bergendal som gärna köpte dessa för 25 öre tror jag.

Min far hade en moster nere i Delebäck som hade en liten stuga. Du skall få torpet mot en avgift på 100 kr, men det hade inte pappa. Han fundera mycket på det så han kunde fortsätta med hönseri och sälja ägg så att de kunde överleva där nere. Mamma ville inte flytta från Stockholm så det blev inget flyttande. Dessutom hade pappa inte 100 kronor.

Jag hade en portmonä där jag hade 25 öre, men upptäckte senare att jag tappat dem. Det var ojoj, det var mycket pengar det. Jag undrar om de där kaksmulorna kostade 5 öre.

Sen var det en annan sak som var otrevlig. Det var Beckomberga. Deras frigångare som fick gå lösa där vi bodde. På andra sidan skogen fanns en bergknalle som vi åkte kana på. Vi hade en massonitskiva och åkte på. Det gick jädrigt fort. Men så var det den här gubben då han låg i kanten och stirrade på vårt hus.

Han var en sådan där fönstertittare på något sätt. Så en gång så skulle jag gå fram och handla i Islandstorget. Då får jag se honom utanför mjölkaffären. Han tryckte sitt ansikte mot fönstret och stirra in när jag var där. Jag blev så rädd att jag satte mig på golvet i affären. Han hade följt efter mig när gick till affären: Jag vågade inte gå ut. Tanten i affären ringde till sjukhuset så de kom och hämtade farbrorn. Detta är ett sådant otrevligt minne jag har.

Där på andra sidan var det skog mot Blackeberg. Det var där som flygplanet störtade. Det var långt senare 1951 den 18 februari som Leif Enecrona åkte skidor. Han var en riktig reseförare redan på den tiden, han var så liten. En gång kom Pettersson och fråga om jag hade sett Leif. Ja sa jag han gick åt det där hållet mot skogen.

Där planet störtade var det en skidbacke som grabbarna hoppade i. Det var där Leif hoppade som 2-3 åring

När planet störtade var det dimma och en söndag, mamma trodde det var en timmerbil som hade kört av vägen. Pappa ringde och farbror Welitz som bodde längre bort ringde. Men det tog en lång stund innan någon kom. Då hade redan passagerarna i planet kommit ut. Det var ju bara en som omkom. Det var också två skidåkare där. De hade kastat sig ner i ett dike för att inte träffas av planet som kom på låg höjd. Vid Räcksta Gård hade planet kapat toppen på en stor björk.

Det var många personer som hjälpte varandra på den tiden. Bl a Pelle som vi sa han kom bara in i huset utan att knacka. Han kom från Småland så han var van att bara kliva på.

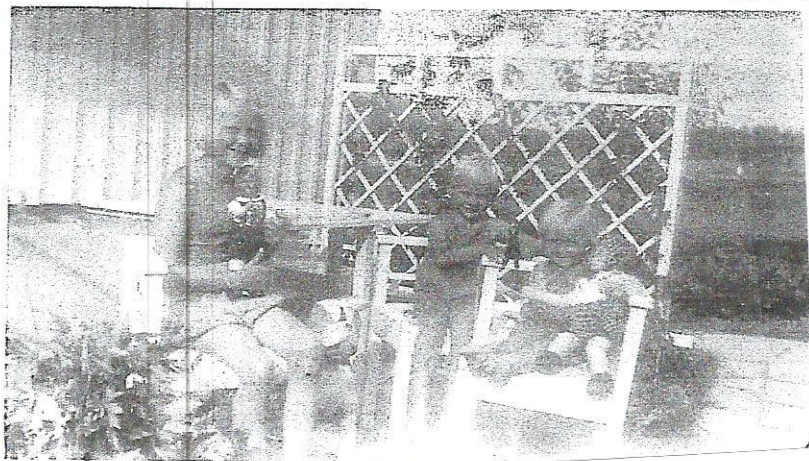
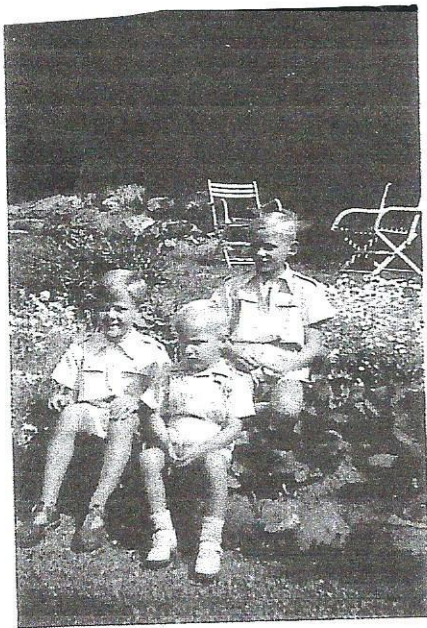
Britt-Marie gick i Norra Ängby Skola. Hon hade lång väg dit. Hedebyvägen fram över Ängby Slott fram Ängby Alle till Ängby torg och till skolan. På vägen hem kunde de palla äpplen vid slottet. Jag hade lång väg till skolan över två kilometer så ibland kom jag för tidigt. Då fick vi inte gå in vid lilla ingången. Men då kom vi på att springa till stora ingången och uppför trapporna. Då kom fröken även där och stoppade oss.

Vår fröken var inte så snäll. Hon läste Onkel toms stuga så att alla barnen grinade.

I skolan fick vi också bada. Vi stod på lång rad och skrubgade varandra. Det var med en stor skurborste och en jättetvål. Efteråt fick vi bada i en liten bassäng. Där lärde jag mig simma.

En annan gång var jag bjuden på kallas på Franklandsvägen dit jag åkte skidor. På hemvägen kunde jag åka utför på stigen mellan husen som gick från Adilsvägen över Hirdvägen passera Danavägen och brant utför mot Hedebyvägen. Det var ett riktigt störtlopp det, men jag var duktig på skidor.

Många gånger fick jag vara barnvakt åt Pettersons barn Louis, Leif och Lars

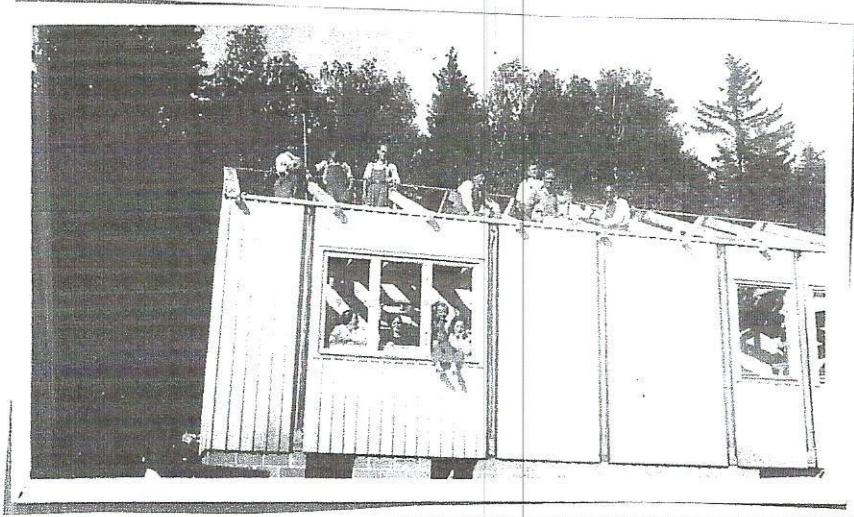
1938

1938

1942-43

1937
 Bergsgården, 296
 Mitt hem
 Britt Marie
 Andersson -
 Hedling

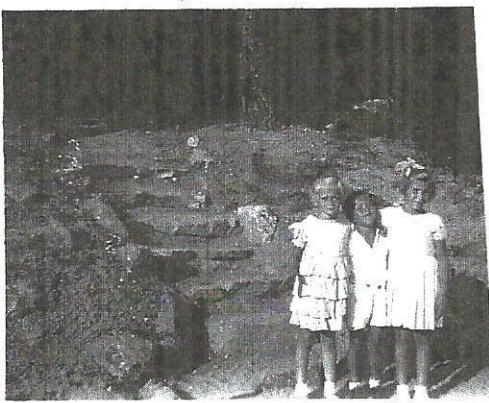
Gårdet,
 gräns till
 vår tomt.

Framför Byggkuren 1937

Georg, Herje, jag själv, Osvan,

Jag, Sennart & Lillmor

Sennart, Lillmor & Ahlsbom.
 O Paus

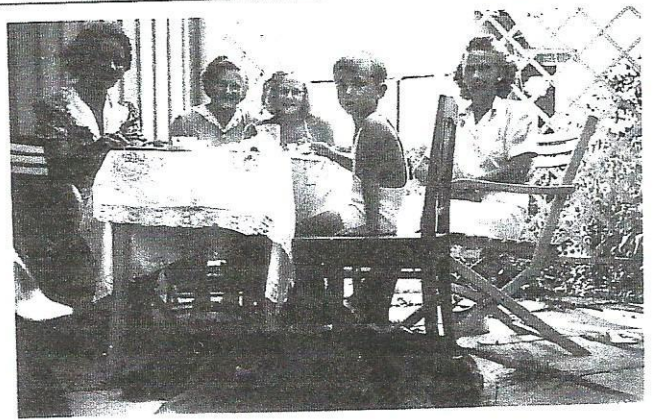
Pelle Pettersson - Euecrona
C:a 1938

1937
Min Kusin Ulla o: jag
Pettersson kuord "BARRO"

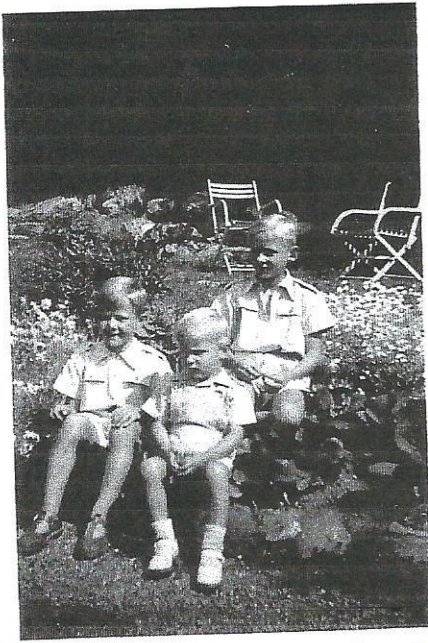
1937

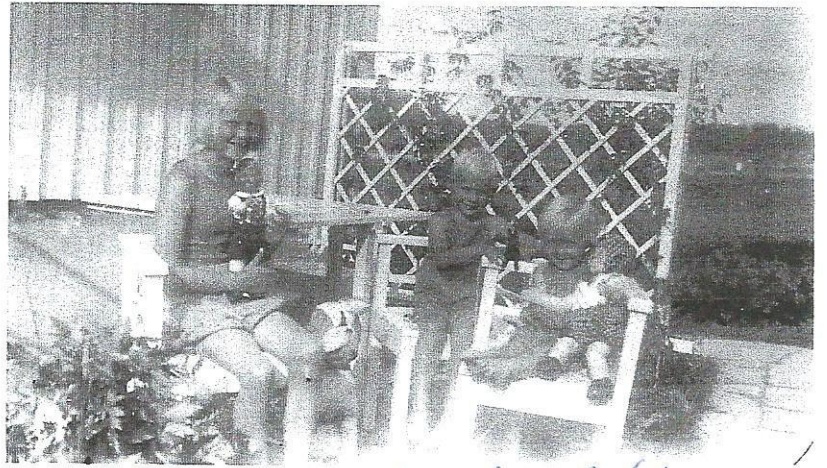
C:a 1942

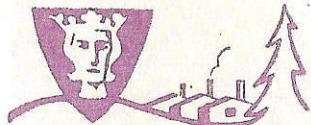
1938

Leif, Lars, Lois
Enecona
(Pettersen)

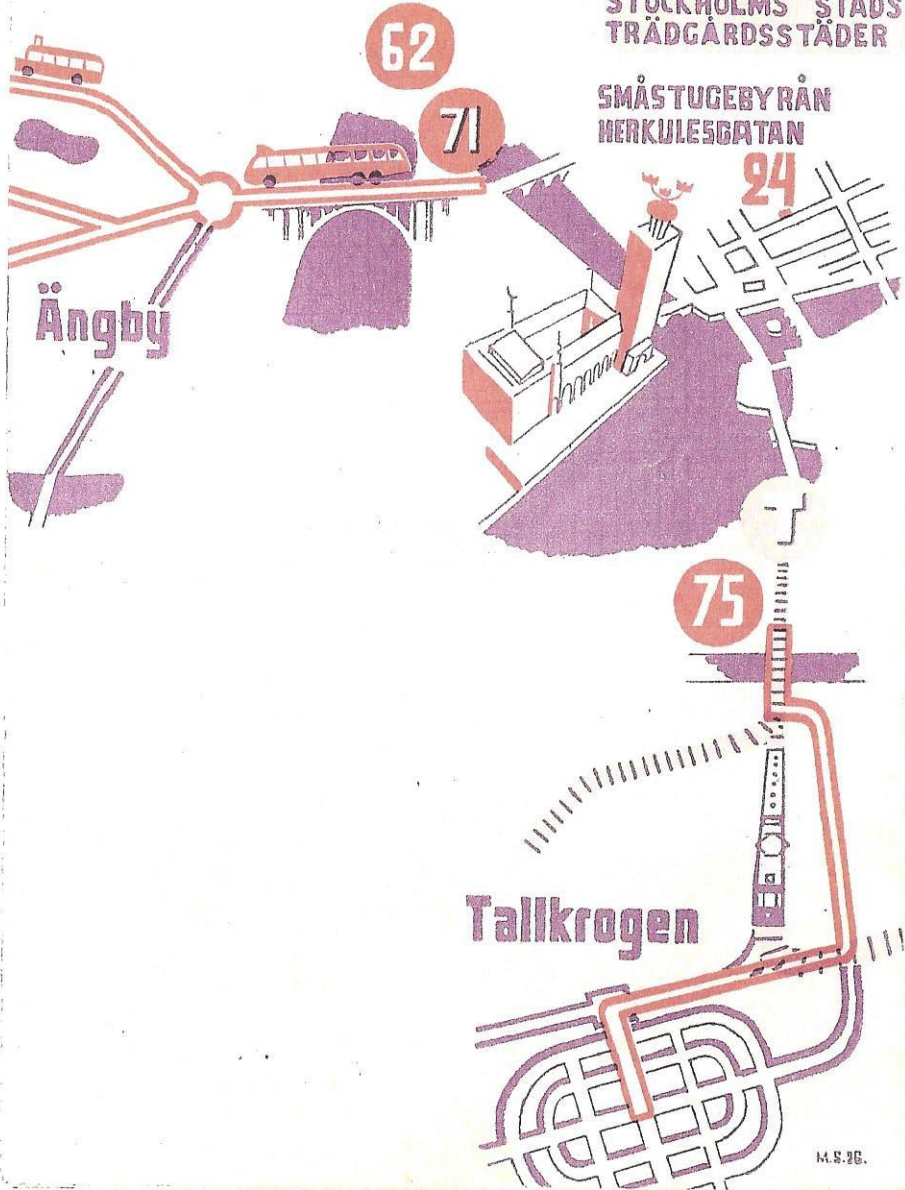

Bull M Louis, Leif
C/A 1942

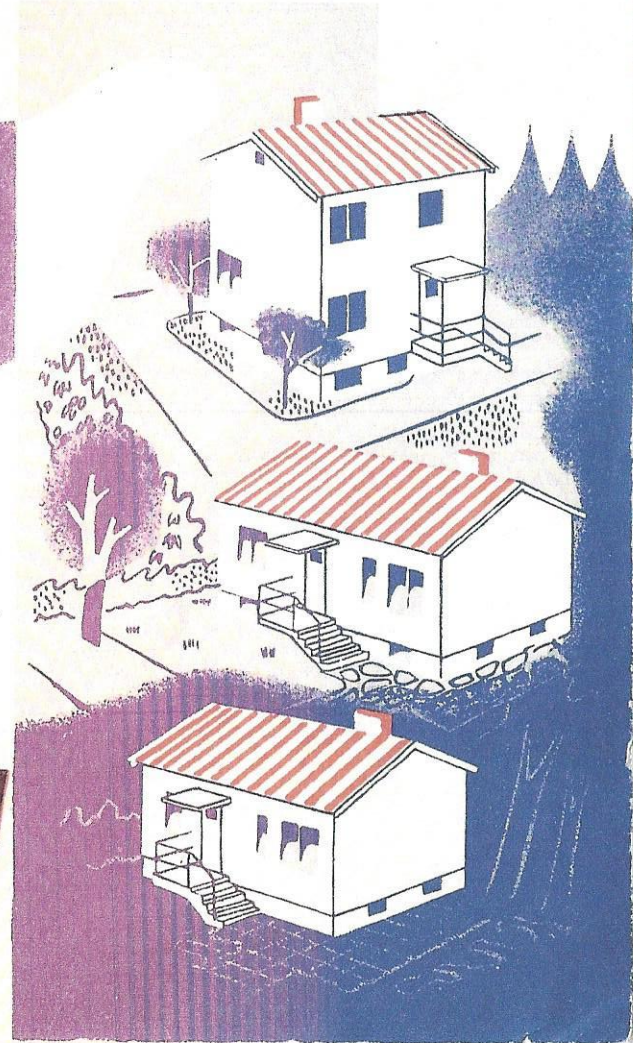
STOCKHOLMS STADS
TRÄDGÅRDSSTÄDER

SMÅSTUGEBYRÅN
HERKULESGATAN

STOCKHOLMS STADS

SMÅSTUGEBYGGGE

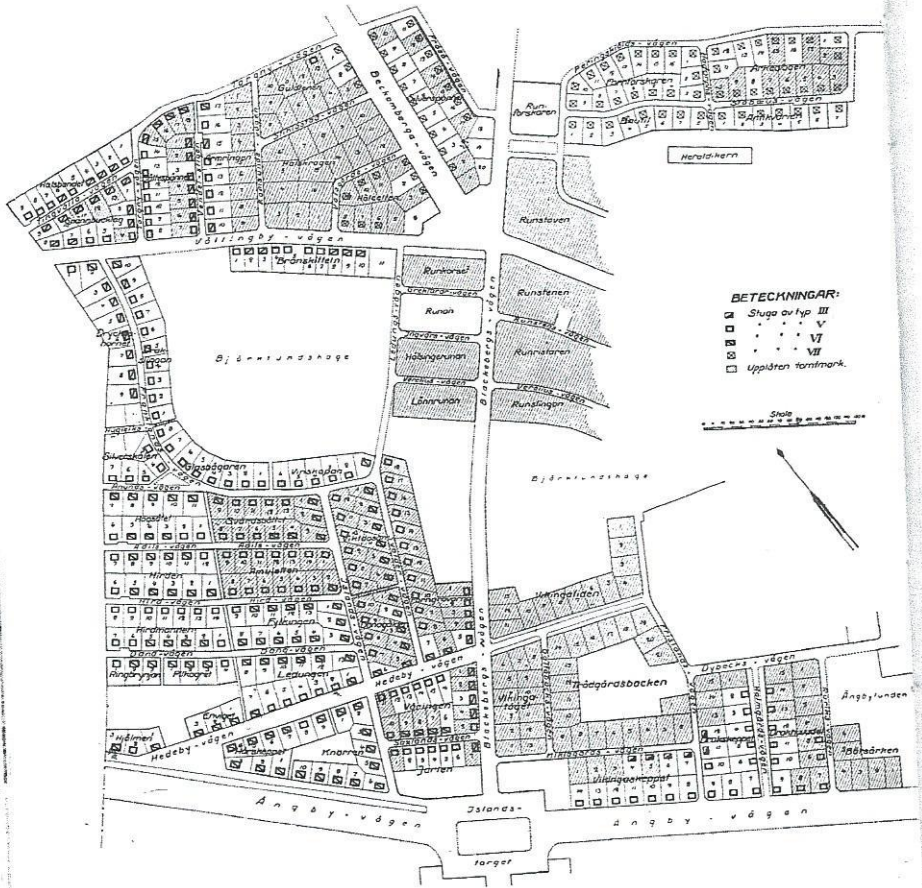

1937

M. S. 96.

Bilaga 1

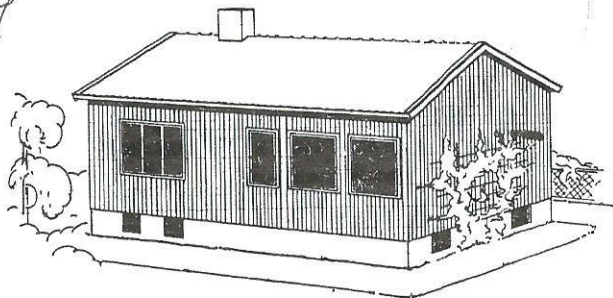
Tomter för småstugor upplåtas i år huvudsakligast inom trädgårdstäderna Ängby i Bromma och Tallkrogen i Enskede.

Del av Norra Ängby trädgårdstad i Bromma.
 Kommunikationer: Busslinje nr 62 och 71. Se kommunikationsskiss på omslagets sista sida.

1937

Claes S. Torborgs 8

TYP VI

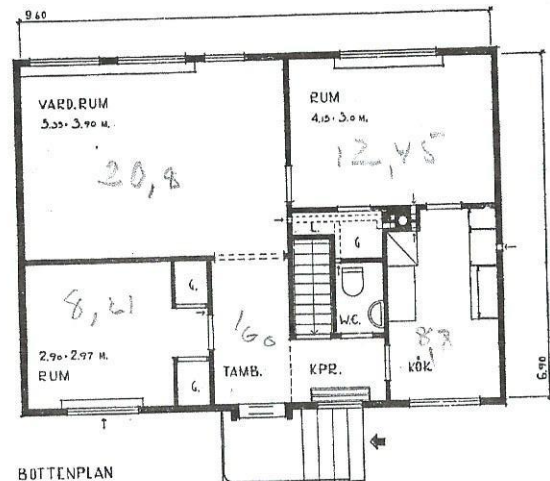
är i likhet med typ V utförd i endast ett våningsplan och har i stort sett samma planlösning som denna, men golvytan är något större. Rummen bli därigenom rymligare och medge större variationer i fråga om deras disposition och möblering.

Byggnadskostnaderna beräknas till cirka 11.900 kronor.

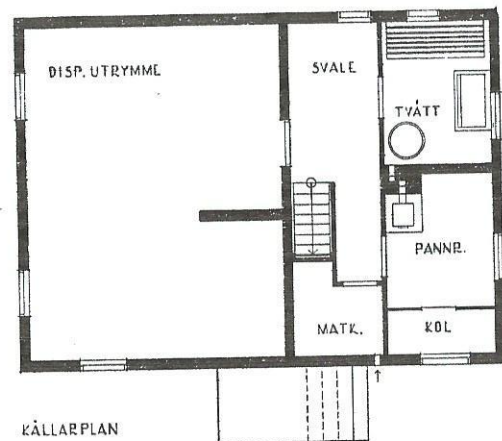
Denna stugtyp kommer att uppföras dels på tomter av vanlig storlek om c:a 500 kvm. och dels på mindre och billigare tomter om c:a 350 kvm. Genom att stugorna ej förses med gavelfönster och placeras med den ena gaveln i tomtragränsen, erhålles även på de mindre tomterna avskildhet från grannarna.

9

9,60
7,30
28 —
4,720
1,9
0,6

Bottenvåningen innehåller ett stort vardagsrum samt 2 mindre rum, kök och w. c. m. m. Trappa leder ned i källaren från kapprummet.

Källarvåningen är på grund av den stora bottenytan mycket rymlig och innehåller — förutom tvätt- och pannrum samt matkällare — ett stort disponibelt utrymme, som kan inredas som slöjdrum eller dylikt.

